Η κοινή προσευχή (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 14 Απριλίου, 2016

Η προσευχή της Εκκλησίας έχει τόσο μεγάλη δύναμη, ώστε και αν ακόμη είμαστε πιο άφωνοι και από τις πέτρες, θα μπορούσε να κάνει τη γλώσσα μας πιο ελαφρά από το φτερό. Διότι, όπως ο ζέφυρος όταν φυσάει στα πανιά του πλοίου το κάνει να τρέχει πιο γρήγορα από το βέλος, έτσι και η προσευχή της Εκκλησίας όταν πέσει στη γλώσσα αυτού που την λέει, κινεί τον λόγο δυνατότερο από τον ζέφυρο.

Πόση τιμή δε έχει το πράγμα, να είναι κάποιος άνθρωπος και να συνομιλεί με το Θεό, όλοι το γνωρίζουν, αλλά να δείξουν με λόγια το μέγεθός της δεν μπορούν οι πολλοί, διότι αυτή η τιμή ξεπερνά και των Αγγέλων τη μεγαλοπρέπεια. Αυτό το γνωρίζουν οι ίδιοι οι Άγγελοι, αφού φαίνονται πως έφερναν τις δεήσεις των Προφητών στο Θεό, τους ύμνους και τις λατρείες στο Δεσπότη με φόβο πολύ, έχοντας και τα πόδια σκεπασμένα από την μεγάλη ευλάβεια. Αλλά αν εκείνοι που πετούν και δεν ησυχάζουν καθόλου δείχνουν το φόβο που έχουν, τούτο μου φαίνεται ότι το κάνουν για να εκπαιδεύουν εμάς στον καιρό της προσευχής να λησμονούμε την ανθρώπινη φύση· και με την προθυμία και τον φόβο που έχουμε, να μη βλέπουμε, ούτε να φανταζόμαστε κανένα πράγμα τούτου του κόσμου, αλλά να μας φαίνεται πως είμαστε μεταξύ των Αγγέλων και προσφέρουμε τη λατρεία που προσφέρουν κι εκείνοι. Διότι όλα τα άλλα, τα δικά μας, είναι πολύ χωρισμένα από τα δικά τους· και η φύση και ο τρόπος ζωής και η σοφία και η φροντίδα και ό,τι άλλο·**η προσευχή όμως είναι κοινό έργο των Αγγέλων και των ανθρώπων**. Αυτή η προσευχή σε ξεχωρίζει από τα άλογα ζώα, αυτή η προσευχή σε κάνει σύντροφο των Αγγέλων· αυτή μπορεί γρήγορα να σε ανεβάσει στη δική τους πολιτεία, στη ζωή, στη δίαιτα, και την τιμή και την συγγένεια, και τη σύνεση και τη σοφία, και να σε κάνει να φροντίζεις όλη σου τη ζωή να βρίσκεσαι σε προσευχές και στη λατρεία του Θεού.

«Ο Πέτρος» λέει «ήταν στη φυλακή· η εκκλησία προσευχόταν αδιάκοπα στο Θεό γι' αυτόν» (Πράξ. 12, 5). Ακούτε πώς τους αισθάνονταν τους δασκάλους τους; **Δεν επαναστάτησαν, δεν θορυβήθηκαν, αλλά κατέφυγαν στην προσευχή, την πραγματικά άμαχη σύμμαχο…** Άρα τίποτε δεν είναι καλύτερο από την μέτρια θλίψη. Ανυμνούσαν το Θεό με τις γυναίκες και τα παιδιά τους, αγόρια, κορίτσια, και είχαν γίνει με την θλίψη πιο καθαροί από τον ουρανό. Ενώ**τώρα, αν δούμε μικρό κίνδυνο, πέφτουμε σε αδράνεια**. Τίποτε δεν ήταν λαμπρότερο από εκείνη την Εκκλησία. Ας τους μιμηθούμε αυτούς, ας τους ζηλέψουμε. **Η νύκτα δεν έγινε για να κοιμόμαστε συνεχώς και να βρισκόμαστε σε αργία**. Κι αυτό το μαρτυρούν οι χειροτέχνες, οι αμαξηλάτες, οι έμποροι, η Εκκλησία του Θεού, που ξυπνά μέσα στη νύκτα. Σήκω και συ και κοίταξε το χορό των άστρων, την βαθιά σιγή, την πολλή

ησυχία. **Τότε η ψυχή είναι καθαρότερη· είναι πιο ελαφρά και πιο λεπτή, πετά πιο ελεύθερη· αυτό το σκοτάδι, η σιγή η πολλή, είναι ικανά να προκαλέσουν κατάνυξη**. Κι αν δεις τον ουρανό και τα στίγματα των άστρων σαν να είναι άπειρα μάτια, θα αισθανθείς κάθε γλυκύτητα, φέρνοντας αμέσως στον νου σου τον Δημιουργό. Αν σκεφτείς ότι αυτοί που στη διάρκεια της ημέρας κραυγάζουν, γελούν, σκιρτούν, πηδούν, πλεονεκτούν, απειλούν ότι θα προκαλέσουν χιλιάδες κακά, αυτοί τώρα δεν διαφέρουν σε τίποτε από τους νεκρούς, θα κατηγορήσεις όλη την ανθρώπινη αυθάδεια.

Ήρθε ο ύπνος να ελέγξει τη φύση· **είναι εικόνα του θανάτου, εικόνα της συντέλειας.** Αν σκύψεις στο στενό, δεν θα ακούσεις φωνή· αν δεις στο σπίτι, θα τους δεις όλους ξαπλωμένους κάτω, σαν σε τάφο. Όλα αυτά είναι αρκετά για να διεγείρουν τη ψυχή και να της προκαλέσουν την έννοια της συντέλειας. Γονάτισε, στέναξε, παρακάλεσε τον Κύριό σου να δείξει ευσπλαχνία·**κάμπτεται ευκολότερα στις νυκτερινές προσευχές, όταν συ κάνεις την ώρα της αναπαύσεως ώρα θρήνων**. Θυμήσου τον Βασιλέα Δαυίδ τί έλεγε: «κουράστηκα από το στεναγμό μου, κάθε νύχτα λούζω το κρεβάτι μου, και βρέχω το στρώμα μου με τα δάκρυα μου» (Ψαλμ. 6, 6). Όσο και να ζεις μέσα στις ανέσεις, πάντως όχι περισσότερο από εκείνον, όσο και να είσαι πλούσιος, δεν είσαι πλουσιότερος από τον Δαυίδ. Και πάλι ο ίδιος λέγει: «τα μεσάνυκτα σηκωνόμουν...» (Ψαλμ. 118, 62). **Τότε ούτε η κενοδοξία μας ενοχλεί διότι πώς να μας ενοχλήσει, όταν όλοι κοιμούνται και δεν βλέπουν;** Τότε δεν μας επιτίθεται η ραθυμία και το χασμουρητό· πώς να μας επιτεθεί, όταν η ψυχή έχει τόσες αφορμές να διεγείρεται;

Μετά δε από τέτοιες αγρυπνίες και ο ύπνος είναι γλυκός και αποκαλύψεις θαυμαστές συμβαίνουν. Όπου είναι ο Χριστός στη μέση, εκεί υπάρχει και πλήθος πολύ· όπου είναι ο Χριστός, απαραιτήτως βρίσκονται και Άγγελοι και Αρχάγγελοι κι άλλες νοερές Δυνάμεις. Άρα δεν είσθε μόνοι, αφού έχετε τον Κύριο των όλων.

Αλλά κουράσθηκα, λέει, την ημέρα πολύ και δεν μπορώ. Αυτά είναι δικαιολογίες και προφάσεις, επειδή όσο και να κουρασθείς δεν θα κοπιάσεις όσο ο σιδηρουργός, που κτυπά τόσο βαρύ σφυρί από πολύ ψηλά πάνω στα πυρωμένα σίδερα και δέχεται όλη την κάπνα στο σώμα του, κι όμως το μεγαλύτερο μέρος της νύκτας το καταναλώνει έτσι. Κάνε λοιπόν και συ πνευματικό σιδηρουργείο που θα κατασκευάσει όχι χύτρες και καζάνια, αλλά τη ψυχή σου, που είναι πολύ πιο πολύτιμη από τον σιδηρουργό και τον χρυσοχόο. Αυτήν που πάλιωσε από τις αμαρτίες, βάλε την μέσα στο χωνευτήρι της εξομολογήσεως· κτύπησε το βαρύ σφυρί από πολύ ψηλά, δηλαδή τους λόγους της κατακρίσεως του εαυτού σου· άναψε τη φωτιά του Πνεύματος. Έχεις πολύ μεγαλύτερη τέχνη. Δεν συναρμολογείς σκεύη χρυσά, αλλά την πολυτιμότερη απ’ όλα τα χρυσάφια ψυχή.

Άναψε τη ψυχή με τη προσευχή. Πίστεψέ με, δεν έχει τόσο την ικανότητα να καθαρίζει τη σκουριά η φωτιά, όσο η νυχτερινή προσευχή τη σκουριά των αμαρτιών μας. Ας ντραπούμε, αν όχι κανέναν άλλον, τους νυκτερινούς φύλακες. Εκείνοι περιέρχονται τους δρόμους για τον ανθρώπινο νόμο, φωνάζοντας δυνατά μέσα στην παγωνιά και περπατώντας μέσα από τα στενά, και πολλές φορές βρέχονται και παγώνουν για σένα και την σωτηρία σου και για τη φύλαξη των χρημάτων σου. Εκείνος για τα χρήματα σου παίρνει τόσα προνοητικά μέτρα, ενώ εσύ ούτε για τη δική σου ψυχή; Και μάλιστα εγώ δεν σε αναγκάζω να περιφέρεσαι έξω στο ύπαιθρο όπως εκείνος, ούτε να πιέζεσαι φωνάζοντας δυνατά, αλλά μένοντας μέσα σ' έναν απόμερο χώρο, στο ίδιο το δωμάτιο σου, γονάτισε, παρακάλεσε τον Δεσπότη. **Γιατί αυτός ο ίδιος ο Δεσπότης διανυκτέρευσε πάνω στο όρος των Ελαιών; Όχι για να γίνει πρότυπο για μας;** Τότε αναπνέουν τα φυτά, τη νύχτα εννοώ· τότε και η ψυχή, ακόμη περισσότερο απ' αυτά, δέχεται τη δροσιά. Αυτά τα οποία ο ήλιος της ημέρας τα ξήρανε, αυτά τη νύχτα δροσίζονται. Αποτελεσματικότερα από κάθε δροσιά είναι τα δάκρυα που χύνονται εναντίον των επιθυμιών και κάθε φλογώσεως και καύσωνα και δεν αφήνουν να πάθουμε κανένα κακό.

Αν δεν απολαύσει (η ψυχή) αυτή τη δροσιά, την ημέρα θα ξεραθεί εντελώς. Αλλά όχι, να μη συμβεί κανένας από μας να τροφοδοτήσει εκείνη τη φωτιά, αλλά αφού δροσιστούμε και απολαύσουμε τη φιλανθρωπία του Θεού, έτσι όλοι να ελευθερωθούμε από το φορτίο των αμαρτιών μας με τη χάρη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Αμήν.

(«Ο κόσμος της Προσευχής», εκδ. Κάλαμος)

(Πηγή ηλ. κειμένου: fdathanasiou.wordpress.com)